

PRAĆENJE REFORME JAVNE UPRAVE U BOSNI I HERCEGOVINI: ANALIZA REZULTATA U OBLASTI JAVNIH FINANSIJA U 2017. GODINI

Ovaj dokument sačinjen je u okviru projekta Monitoring reforme javne uprave (PARM), implementiran od strane TI BiH i CIN-a, uz finansijsku podršku Švedske međunarodne agencije za razvoj (SIDA) i Vlade Danske. Mišljenja i stavovi u ovom dokumentu predstavljaju isključivo stavove TI BiH i ni na koji način ne odražavaju stavove Švedske međunarodne agencije za razvoj (SIDA) ili Vlade Danske.

April, 2018. godine

Sadržaj

UVOD.....	3
NALAZI MONITORINGA REFORME JAVNIH FINANSIJA U BIH.....	4
1. Dimenzija politike sistema javnih finansija	4
2. Povećanje efikasnosti i efektivnosti upravljanja budžetom	5
3. Poboljšanje računovodstvenog okvira i funkcije sistema trezora	10
4. Uvođenje PIFC-a u skladu sa relevantnim EU standardima	10
5. Poboljšanje organizacione strukture i investiranja u izgradnju kapaciteta	12
6. Razvoj javno-privatnog partnerstva	13
7. Sistem javnih nabavki.....	14
8. Povećanje efikasnosti upravljanja javnim dugom	14
IV Aneksi.....	18
Lista zakonskih propisa BiH	18

UVOD

Transparency International u BiH, uz finansijsku podršku Švedske međunarodne agencije za razvoj i Vlade Danske, u okviru projekta Monitoring reforme javne uprave u BiH (PARM), priprema godišnje izvještaje o reformi javne uprave od 2014. godine, a ovaj izvještaj odnosi se na praćenje postignutih rezultata u reformskoj oblasti Upravljanje javnim finansijama u 2017. godini. Metodologija prikupljanja podataka se nije značajno mijenjala u odnosu na period od 2014. do 2016. godine.

Unapređenje upravljanja javnom upravom je jedan od prioriteta strukturalnih reformi u BiH. Tokom 2016. godine pristupilo se izradi Strategije reforme javne uprave za Bosnu i Hercegovinu 2016 - 2020. godine u što su aktivno uključeni Ured koordinatora za reformu javne uprave BiH, MMF, SIGMA (OECD), institucije BiH, entitetski nivoi vlasti i Brčko distrikt BiH. Nacrt Strateškog okvira za reformu javne uprave¹ završen je u toku 2017. godine i proveden je proces javnih konsultacija u cilju osiguravanja većeg nivoa učešća građana/interesnih grupa u cilju bolje informisanosti i stvaranja većeg povjerenja građana u proces izrade strateških dokumenata.

Prva Strategija za reformu javne uprave u Bosni i Hercegovini obuhvatala je i oblast javnih finansija, dok je novoj strategiji ova oblast izostavljena. Dogovoreno je da svaki nivo vlasti (institucije BiH, Federacija BiH, Republika Srpska i Brčko distrikt BiH) izradi svoju strategiju upravljanja javnim finansijama, kako bi se nakon toga definisao Strateški okvir reformi u upravljanju javnim finansijama u BiH 2016 - 2020. godine.

U cilju unapređenja upravljanja javnim finansijama, institucije Bosne i Hercegovine (BiH) su usvojile Strategiju reforme upravljanja javnim finansijama 2016 - 2020. godine. Tokom 2017. godine, Federacija BiH i Brčko distrikt BiH su usvojili Strategiju reforme upravljanja javnim finansijama 2017 - 2020. godine, dok RS još nije usvojila Strategiju reforme upravljanja javnim finansijama. Prema tome, još uvijek nisu stvoreni preduslovi za pripremu Strateškog okvira reformi u upravljanju javnim finansijama u BiH.

U izvještaju su navedeni svi pozitivni pomaci u provođenju reformi u oblasti javnih finansija u toku 2017. godine. Za pojedine oblasti reforme javnih finansija nalazi se podudaranje sa nalazima prošlogodišnjeg izvještaja² te isti nisu navođeni u ovom dokumentu.

¹Nacrt Strateškog okvira za reformu javne uprave, Ured koordinatora za RJU Izvor:

<http://parco.gov.ba/hr/2017/11/13/javne-konsultacije-o-nacrtu-strateskog-okvira-za-reformu-javne-uprave-za-period-2017-2020/>

²Praćenje reforme javne uprave u Bosni i Hercegovini: Analiza rezultata u oblasti javnih finansija u 2016. godini, Izvor: https://ti-bih.org/wp-content/uploads/2014/03/Monitoring-reforme-javne-uprave-u-BiH_Oblast-javnih-finansija-2017.pdf

NALAZI MONITORINGA REFORME JAVNIH FINANSIJA U BIH

Predmet monitoringa je analiza stanja reforme javne uprave u oblasti javnih finansija te rezultata u pogledu unapređenja upravljanja u ovoj oblasti, sa posebnim osvrtom na povećanje fiskalne discipline i fiskalne odgovornosti. Revidirani akcioni plan 1 za provođenje Strategije reforme javne uprave u oblasti javnih finansija ima osam poglavlja o kojima ćemo govoriti, a to su:

- Dimenzija politike sistema javnih finansija;
- Povećanje efikasnosti i efektivnosti upravljanja budžetom;
- Poboljšanje računovodstvenog okvira i funkcije sistema trezora;
- Uvođenje PIFC-a u skladu sa relevantnim standardima EU;
- Poboljšanje organizacijske strukture i investiranja u izgradnju kapaciteta;
- Razvoj javno-privatnog partnerstva;
- Sistem javnih nabavki;
- Efikasnije upravljanje javnim dugom.

Međutim, da bi se unaprijedila oblast javnih finansija, Programom ekonomskih reformi za 2018 - 2020. godinu, Vijeće ministara BiH je kao ključne preporuke definisalo:

- neophodnost uspostavljanja fiskalne konsolidacije,
- jačanje fiskalne odgovornosti,
- smanjenje fiskalnog opterećenja rada,
- smanjenje velikog broja neporeskih davanja,
- smanjenje neizmirenih obaveza iz proteklih godina,
- uspostavljanje efikasnijeg sistema finansiranja zdravstvenog sektora.

1. Dimenzija politike sistema javnih finansija

Dimenzija politike sistema javnih finansija, prvo poglavlje u oblasti javnih finansija, odnosi se na redovnu izradu makrofiskalnog okvira za čitavu BiH, redovnu izradu konsolidiranog računa javnog sektora i efikasniji pristup raspodjeli prihoda od indirektnih poreza³.

U ovom poglavlju nije napravljen značajan pomak što se tiče rezultata u odnosu na prethodne monitoring izvještaje koje je Transparency International u BiH radio u periodu od 2014 - 2016. godine.

³Revidirani Akcioni plan 1, strana 41, Izvor:

<http://rju.parco.gov.ba/wp-content/uploads/2014/02/revidirani-akcioni-plan-1.pdf>

Fiskalno vijeće BiH je u oktobru 2017. godine usvojilo, sa kašnjenjem od četiri mjeseca, Globalni okvir fiskalnog bilansa i politika u Bosni i Hercegovini⁴ (GOF) za period 2018 - 2020. godine, a na osnovu Pravilnika o radu Fiskalnog vijeća BiH Savjetodavna grupa Fiskalnog vijeća BiH je isti trebala dostaviti najkasnije do 15. maja, a usvajanje istog je trebalo biti 31. maja tekuće godine.

Kvalitet ovog dokumenta je ostao na istom nivou. Prvo i drugo poglavlje GOF-a, Analiza i trendovi makroekonomskih kretanja u BiH i Analiza visine i strukture prihoda od indirektnih poreza i njihove projekcije, pripremljeni su i obrazloženi detaljno za posmatrani period.

Za razliku od prva dva poglavlja GOF-a, definisanje fiskalnih ciljeva i fiskalne politike BiH, dio koji se odnosi na nivo i strukturu javne potrošnje, predstavljen je u nekoliko tabela okvirnog budžeta koje je svaki nivo vlasti dostavio. Još se od 2011. godine u ovom dijelu dokumenta postavlja cilj da nivo javnih rashoda, kao udio u BDP-u, treba da bude ispod 40% BDP-a. Međutim, nastavlja se praksa optimističnih projekcija bez detaljnih mjera kako postići postavljeni cilj. Što se tiče poglavlja o zaduženju, nema dovoljno informacija o projekcijama zaduženja u naredne tri godine.

2. Povećanje efikasnosti i efektivnosti upravljanja budžetom

Drugo poglavlje, Povećanje efikasnosti i efektivnosti upravljanja budžetom, svedeno je na šest ključnih ciljeva:⁵

1. Daljnja harmonizacija procesa izrade dokumenta okvirnog budžeta na svim nivoima vlasti i njihova blagovremena izrada;
2. Transparentna potrošnja javnih sredstava;
3. Jačanje komunikacije između menadžmenta institucija i jedinica za finansije;
4. Potpuno uvođenje programskog budžetiranja u javnoj upravi;
5. Pravovremeno uključivanje parlamenta u proces donošenja budžeta;
6. Uključivanje svih vanbudžetskih fondova u srednjoročni okvir rashoda i proces planiranja budžeta u 10 koraka.

⁴Globalni okvir fiskalnog bilansa i politika u Bosni i Hercegovini predstavlja dokument koji sadrži elemente za koordinaciju fiskalnih politika u Bosni i Hercegovini, a koji se usvaja u formi sporazuma između Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, Vlade Republike Srpske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine. Globalni okvir fiskalnog bilansa i politika u Bosni i Hercegovini, sadrži sljedeće parametre: 1) prijedlog fiskalnih ciljeva budžeta institucija: Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko distrikta BiH, 2) prijedlog makroekonomske projekcije i projekcije ukupnih indirektnih poreza i njihove raspodjele za narednu fiskalnu godinu, 3) prijedlog gornje granice zaduženja budžeta institucija: BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko distrikta BiH. Zakon o fiskalnom vijeću Bosne i Hercegovine, Član 1, strana 1, Izvor: https://www.mft.gov.ba/bos/images/stories/zakoni/2008/Zakon_o_Fiskalnom_vijecu_BOS_63_08.pdf

⁵ Revidirani Akcioni plan 1, strana 42, Ured koordinatora za RJU, Izvor: <http://rju.parco.gov.ba/wp-content/uploads/2014/02/revidirani-akcioni-plan-1.pdf>

Transparentna potrošnja javnih sredstava

Svaki od četiri nivoa vlasti ima svoj zakon o budžetu (Zakon o finansiranju institucija BiH⁶, Zakon o budžetima u FBiH⁷, Zakon o budžetskom sistemu u RS⁸ i Zakon o budžetu DB⁹). Ovim zakonima propisano je pripremanje dokumenta okvirnog budžeta i godišnjih budžeta za svaki nivo vlasti. Budžetski kalendari za sva četiri nivoa vlasti su harmonizovani i u skladu sa istim se trebaju donositi dokumenti koji su prikazani u Tabeli 1.

Tabela 1.

Budžetski kalendar				
	FBIH	RS	BD	BIH
Instrukcija 1; MF - Korisnici	15.02	15.02	31.01	31.01
Prijedlozi korisnika	15.04	30.04	15.04	15.04
MF prednacrta DOB-a				28.04
MF - Vlada	15.06		15.06	15.06
Usvajanje DOB-a	30.06	30.06	30.06	30.06
MF - DOB - opštine, gradovi, fondovi		1.07		
Objavljivanje DOB-a na web stranici MF-a	15.07		15.07	15.07
Dostava DOB-a - Skupština (informacije)		15.07		
Instrukcija 2; Budžetska ograničenja	15.07	01.07	01.07	01.07
Budžetski zahtjevi korisnika	15.08	01.09	01.08	01.08
Konsultacije MF-a i korisnika	15.09			01.10
MF - Vlada nacrt budžeta	15.10	15.10	15.09	01.10
Vijeće ministara - Predsjedništvo nacrt budžeta				15.10
Vlada utvrđuje nacrt budžeta	01.11	05.11	01.10	
Premijer/Predsjedništvo/Gradonačelnik/Parlament	05.11	15.11	01.10	01.11
Konačan prijedlog budžeta		01.12		
Usvojen budžet	31.12	15.12	01.12	31.12

Izvor podataka: Zakon o finansiranju institucija BiH, Zakon o budžetima u FBiH, Zakon o budžetskom sistemu RS, Zakon o budžetu Brčko distrikta BiH.

⁶ Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, (SG BiH 64/04), Izvor:

http://www.ads.gov.ba/v2/attachments/1969_2004%20zakon%20finansiranju%20redni%20broj%203.pdf

⁷ Federalno ministarstvo finansija BiH, Zakon o budžetima u FBiH, izvor:

http://www.fmf.gov.ba/zakoni/Zakon%20o%20budžetima_bos.pdf

⁸ Ministarstvo finansija RS, Zakon o budžetskom sistemu u RS, izvor:

<http://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mf/Servisi/Poslovanje/Documents/Zakon%20o%20budžetskom%20sistemu%20RS.pdf>

⁹ Skupština Brčko distrikta, („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj: 17/08), Izvor:

<http://skupstinabd.ba/3-zakon/ba/Zakon%20o%20budž--etu%20Brc--ko%20Distrikta%20BiH/000%2034-08%20Zakon%20o%20budž--etu%20Brc--ko%20Distrikta%20BiH.pdf>

S obzirom na to da je Fiskalno vijeće BiH sa kašnjenjem od četiri mjeseca usvojilo GOF za period 2018 - 2020. godine vlade nisu imale mogućnost da, u skladu sa zakonskim propisima i budžetskim kalendarima, na vrijeme usvoje svoje dokumente i zbog toga je došlo do nepoštivanja rokova i procedura koji su postavljeni budžetskim kalendarima i drugim zakonskim propisima.

Obaveza pripreme dokumenta okvirnog budžeta (DOB)¹⁰ i godišnjeg budžeta institucija BiH definisana je Zakonom o finansiranju institucija BiH, kojim je propisano da se DOB institucija BiH za naredni trogodišnji period pripremi i uputi Vijeću ministara BiH najkasnije 15.06.2017. godine.¹¹

Međutim, u novembru 2017. godine je usvojen DOB¹² institucija Bosne i Hercegovine za period 2018 – 2020. godine. DOB FBiH 2018 - 2020. godine usvojen je u oktobru 2017. godine dok je DOB RS 2018 - 2020. godine usvojen u junu, ali je revidiran u oktobru 2017. godine nakon usvajanja GOF-a.

GOF je u 2016. godini prvi put usvojen u zakonskom roku, i na taj način su se stvorile pretpostavke da se DOB-ovi usvoje na vrijeme. Slijedom toga, budžeti za 2017. godinu institucija BiH, RS i FBiH su usvojeni u decembru 2016. godine.

Zakonodavstvo u oblasti budžeta za nivo institucija BiH i oba entiteta je harmonizovano u dijelu koji se odnosi na proces donošenja godišnjih budžeta po principu "deset koraka". Brčko distrikt BiH je u fazi pripreme novog Nacrta zakona o budžetu koji je razmatran u formi nacrta još u 2015. godini, ali nije usvojen do kraja 2016. godine. U odnosu na prošli monitoring, možemo konstatovati da novi zakon o budžetima nije usvojen ni u 2017. godini.

¹⁰Dokument okvirnog budžeta (u daljnjem tekstu DOB) predstavlja preliminarni Nacrt budžeta institucija BiH za 2018. godinu (Zakon o finansiranju institucija BiH, «Službeni glasnik BiH» 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13), zajedno s okvirnim planovima za sljedeće dvije godine. Ključni je cilj DOB-a postaviti makroekonomske, fiskalne i sektorske politike u središte procesa planiranja i sačinjavanja budžeta, pri čemu je budžet osnovni instrument kojim se realizuju prioriteti finansiranja u institucijama Bosne i Hercegovine usvojeni u strateškim dokumentima Vijeća ministara BiH. Strana3, Izvor:

<https://www.mft.gov.ba/bos/images/stories/budzet/2017/Dokument%20okvirnog%20proracuna%20Institucija%20BiH%20za%20razdoblje%202018.-2020..pdf>

¹¹Instrukcija za budžetske korisnike br. 1 (priprema dokumenta okvirnog budžeta institucija BiH za period od 2018. do 2020. godine), strana 1. Izvor:

[https://mft.gov.ba/bos/images/stories/ministarstvo/registar%20propisa/dokumenti/Instrukcija%20za%20budžetske%20korisnike%20broj%201%20\(priprema%20Dokumenta%20okvirnog%20budžeta%20institucija%20BiH%20za%20period%20od%202018.%20do%202020.%20godine\)%20bos.pdf](https://mft.gov.ba/bos/images/stories/ministarstvo/registar%20propisa/dokumenti/Instrukcija%20za%20budžetske%20korisnike%20broj%201%20(priprema%20Dokumenta%20okvirnog%20budžeta%20institucija%20BiH%20za%20period%20od%202018.%20do%202020.%20godine)%20bos.pdf)

¹¹ OECD (2002), *OECD Najbolje prakse za transparentnost budžeta*, član 1.1, OECD Publishing, Pariz.

Tehnički preduslovi za uvođenje programskog budžetiranja, u fazi planiranja budžeta, za institucije BiH, entitete i sve kantone su obezbijeđeni implementiranjem informacionog sistema za planiranje i upravljanje budžetom.

Iako je zakonski ostavljen kratak rok parlamentima za razmatranje i usvajanje budžeta, kašnjenjem sa usvajanjem GOF-a, a kao posljedica toga je kašnjenje sa usvajanjem DOB-a, i izradi godišnjih budžeta ostavlja se još kraći rok parlamentima za razmatranje nacrtu budžeta u odnosu na vremenski okvir od tri mjeseca koji je preporučeno od strane OECD-a.¹³

Budžeti institucija BiH i entiteta za 2017. godinu ne uključuju listu potencijalnih obaveza nastalih do kraja 2016. godine niti veze sa eventualnim promjenama u političkim ciljevima vlada. Budžet RS za 2017. godinu sadrži samo podatke/iznose za 2017. godinu. Budžet Federacije BiH sadrži podatke o izvršenju budžeta za period od 1.1. do 30.6.2016. godine, dok Budžet institucija BiH sadrži podatke o sredstvima planiranim za 2016. godinu.

Znači, usvojeni budžeti za 2017. godinu ne sadrže podatke o procijenjenom izvršenju prihoda i rashoda za 2016. godinu što nije u skladu sa evropskom praksom i ovaj nedostatak se treba ispraviti.

Uvođenje programskog budžetiranja u javnoj upravi u BiH

U prethodnim izvještajima Praćenja reforme javne uprave u BiH¹⁴ konstatovano je da su stvoreni tehnički preduslovi za uvođenje programskog budžetiranja u fazi planiranja budžeta, za institucije BiH i entitete, implementiranjem softverskog informacionog sistema za upravljanje budžetom (BPMIS).

U toku 2017. godine izvršena je nabavka BPMIS-a za svih deset kantona FBiH. Implementacijom BPMIS-a evidentan je pozitivan pomak u stvaranju tehničkih preduslova za uvođenje programskog budžetiranja na kantonalnim nivoima vlasti. Prema tome, od početka fiskalne 2018. godine sva kantonalna ministarstva finansija mogu da pripremaju svoje budžete u programskom formatu, čime bi se trebala poboljšati fiskalna

¹⁴ Praćenje reforme javne uprave u Bosni i Hercegovini: Analiza rezultata u oblasti javnih finansija u 2016. godini, Izvor: https://ti-bih.org/wp-content/uploads/2014/03/Monitoring-reforme-javne-uprave-u-BiH_Oblast-javnih-finansija-2017.pdf

disciplina, transparentnost i efikasnost u pripremi budžeta. Uključivanjem kantona u BPMIS i povezivanjem sa Federalnim ministarstvom finansija, Federacija BiH će unaprijediti fiskalnu disciplinu automatizacijom ciklusa planiranja budžeta.

Finansijsko izvještavanje

Ministarstvo finansija i trezora (MFiT) BiH je obavezno objavljivati kvartalne finansijske izvještaje u roku od 20 dana od isteka kvartala. Međutim, u praksi se ovi rokovi ne poštuju, s obzirom na to da su u toku 2017. godine objavljeni podaci za prvi kvartal u maju, dok polugodišnji izvještaj nije uopšte objavljen, a izvještaj za period od 1.1.2017. do 30.9.2017. godine je objavljen tek u novembru 2017. godine.

Na web stranici Federalnog ministarstva finansija objavljeni su kvartalni izvještaji za prva tri kvartala 2017. godine, dok su pored toga objavljeni konsolidovani izvještaji za sve niveoe vlasti za periode 1.1.2017. do 31.3.2017. i 1.1.2017 do 31.7.2017. godine. Kvartalni izvještaji o izvršenju budžeta ne pripremaju se na način da se kvartalno izvršenje budžeta poredi sa planiranim budžetom za taj kvartal. Stoga, treba uvesti praksu izvještavanja gdje se pored pokazatelji ostvarenja tekućeg kvartala sa planiranim pokazateljima za taj kvartal. Za 2017. fiskalnu godinu, na web stranici Ministarstva finansija RS u avgustu je objavljen samo izvještaj za period od 1.1.2017. do 30.6.2017. godine.

Na web stranici Direkcije za finansije Vlade Brčko distrikta BiH nije objavljen niti jedan izvještaj o izvršenju budžeta 2017. godine.

Činjenica je da se formati izvještaja kontinuirano poboljšavaju i unapređuju, ali vlade ne objavljuju izvještaje na web stranicama i tako ne daju javnosti na uvid informacije o trošenju budžetskih sredstava. Dok se ne uvede usvajanje i objavljivanje budžeta po programskom budžetiranju te praćenje izvršenja, nije moguće prepoznati mjere učinka i troškovne opravdanosti pojedinačnih programa.

Uključenost vanbudžetskih fondova u srednjoročni okvir rashoda i budžetski proces

U Republici Srpskoj od 1.1.2017. godine Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje RS dobio je status budžetskog korisnika Republike Srpske, što je novina u odnosu na prethodni period.

Strategija upravljanja javnim finansijama u FBiH usvojena je 15.6.2017. godine. Istom je predviđeno da se federalni vanbudžetski fondovi u narednim godinama u potpunosti uključe kao korisnici Budžeta Vlade FBiH. Preostali kantonalni fondovi i vanbudžetski

korisnici (direkcije za ceste koje nisu u trezoru kantona) trebaju se uključiti kao korisnici budžeta u kantonalne budžete.

3. Poboljšanje računovodstvenog okvira i funkcije sistema trezora

Treće poglavlje Revidiranog akcionog plana 1 za oblast javnih finansija - Poboljšanje računovodstvenog okvira i funkcije sistema trezora odnosi se na poboljšanje računovodstvenog okvira i funkcije sistema trezora u javnoj upravi BiH.¹⁵

Trezorski softveri za BiH, RS, Federaciju BiH i kantonalne nivoe vlasti nabavljeni su iz donatorskih sredstava. Za lokalni nivo vlasti u FBiH trezorski softver je obezbjeđivan iz sredstava različitih donatorskih projekata ili finansiran iz vlastitih budžetskih sredstava, a uvođenje trezorskog sistema u preostalim opštinama biće finansirano kroz USAID-ov FAR projekat, dok će ostatak biti finansiran iz PAR fonda. Informacioni sistem trezora je u fazi nabavke za Brčko distrikt BiH, a Evropska komisija u BiH je obezbijedila donaciju hardverske opreme za podršku trezorskog poslovanja (računari i printeri) potrebnog za Trezor Vlade Brčko distrikta BiH.

4. Uvođenje PIFC-a u skladu sa relevantnim EU standardima

Četvrto poglavlje Revidiranog akcionog plana 1 za oblast javnih finansija – Uvođenje javne interne finansijske kontrole (PIFC-a) u skladu sa relevantnim standardima EU.¹⁶

Za razvoj sistema javne interne finansijske kontrole na nivou BiH, nadležna je Centralna harmonizacijska jedinica (CHJ) prema odredbama Zakona o internoj reviziji institucija BiH i Zakona o finansiranju institucija BiH. CHJ je uspostavljena u okviru MFIT-a i objavila je na web stranici MFIT BiH godišnje konsolidovane izvještaje interne revizije za 2011, 2012, 2013, 2014, 2015. i 2016. godinu.¹⁷

U skladu sa Zakonom o finansiranju institucija BiH i Pravilnikom o godišnjem izvještavanju o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole¹⁸ (FUK) u institucijama BiH,

¹⁵Revidirani Akcioni plan 1, strana 44, Ured koordinatora za RJU Izvor:

<http://rju.parco.gov.ba/wp-content/uploads/2014/02/revidirani-akcioni-plan-1.pdf>

¹⁶Revidirani Akcioni plan 1, strana 45, Ured koordinatora za RJU Izvor:

<http://rju.parco.gov.ba/wp-content/uploads/2014/02/revidirani-akcioni-plan-1.pdf>

¹⁷Dokument dostupan na:

http://www.mft.gov.ba/bos/index.php?option=com_content&view=article&id=706&Itemid=100034

¹⁸Finansijsko upravljanje i kontrola Zakonom o finansiranju institucija BiH definiše se kao „sveobuhvatan sistem politika, procedura i aktivnosti koji uspostavlja i za koji je odgovoran rukovodilac institucije. Sistem finansijskog upravljanja i kontrole zasniva se na upravljanju rizicima i daje razumno uvjerenje da će ciljevi institucije biti ostvareni na pravilan, ekonomičan, efikasan i efektivan način“. Adekvatni sistemi finansijskog upravljanja i kontrole

CHJ MFIT BiH je u martu 2017. godine objavila prvi Godišnji konsolidovani izvještaj o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole u institucijama BiH za 2016. godinu.¹⁹ Ovaj izvještaj je sačinjen na bazi izvještaja 70 od 74 institucije koje su bile pozvane da dostave svoje izvještaje. Na bazi analize ovih izvještaja CHJ MFIT BiH je utvrdila da još uvijek nisu sve institucije BiH u potpunosti uspostavile planski pristup poslovanju i da većina institucija još nije imenovala osobu zaduženu za finansijsko upravljanje i kontrolu.

U julu 2017. godine CHJ MFIT BiH je održala dvodnevnu obuku o finansijskom upravljanju i kontroli u institucijama BiH za 67 državnih službenika iz 58 institucija BiH. Takođe, u julu 2017. godine za interne revizore iz institucija BiH održana je dvodnevna obuka o ocjeni kvaliteta i savjetodavnoj ulozi interne revizije.

Oktobra 2017. godine u Sarajevu je održan seminar o finansijskom upravljanju i kontroli u institucijama BiH kao nastavak realizacije Memoranduma o razumijevanju o tehničkoj saradnji za period 2016 - 2019. godine, između Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine i Ministarstva finansija Kraljevine Holandije.

U organizaciji CHJ MFIT BiH u decembru 2017. godine održan je seminar za interne revizore zaposlene u institucijama BiH. Na seminaru su predstavljena iskustva iz pilot internih revizija koje su u Ministarstvu odbrane BiH i Državnoj agenciji za istrage i zaštitu (SIPA) provedene pod mentorstvom eksperata holandske Akademije za ekonomiju i finansije.

Federalno ministarstvo finansija je u martu 2017. godine u Sarajevu održalo tri jednodnevne interaktivne radionice za svih šesnaest federalnih ministarstava i tri federalna zavoda (Federalni zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH, Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje i Federalni zavod za zapošljavanje). Radionicama je prisustvovalo ukupno 69 učesnika, od čega 45 sa rukovodećim funkcijama u organizaciji.

uspostavljeni su onda kada upravljačka struktura planira i organizuje poslovanje na način da se pruža razumno uvjerenje da se uspješno upravlja rizicima i da se pri realizaciji ciljeva budžetska sredstva (uključujući sve izvore finansiranja) koriste pravilno, etično, ekonomično, efikasno i efektivno.

Priručnik za finansijsko upravljanje i kontrolu u institucijama BiH, Ministarstvo finansija i trezora BiH, Strana: 7, Izvor: <https://www.mft.gov.ba/bos/images/stories/chj/pravilnici/PRIRUCNIK-%20Konacna%20verzija%20bos%20%2023%2012%202014%20.pdf>

¹⁹Dokument dostupan na:

<http://mft.gov.ba/bos/images/stories/chj/izvjestaji/ostali/Konsolidovani%20izvjest.%20godinu.pdf>

U toku 2017. godine u FBiH usvojeni su Pravilnik o provođenju finansijske unutrašnje kontrole u javnom sektoru u FBiH²⁰, te pripremljen je i objavljen Konsolidovani izvještaj interne revizije u javnom sektoru za 2016. godinu²¹.

U 2017. godini RS je pripremila i objavila Konsolidovani godišnji izvještaj o uspostavljanju i razvoju interne finansijske kontrole u javnom sektoru RS sa stanjem 31.12.2016. godine. Tokom 2017. godine usvojeni su podzakonski akti²² u oblasti interne revizije:

- Uputstvo za rad internih revizora u javnom sektoru RS,
- Pravilnik o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja interne revizije,
- Kodeks profesionalne etike za interne revizore u javnom sektoru RS,
- Okvirnu povelju interne revizije.

U oblasti finansijskog upravljanja i kontrole usvojeni su²³ Pravilnik o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole i Uputstvo o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole RS u 2017. godini.

U maju 2017. godine, putem Koordinacijskog odbora centralnih harmonizacijskih jedinica u Bosni i Hercegovini, organizovana je prva zajednička konferencija namijenjena zaposlenim internim revizorima u javnom sektoru u BiH, uz prisustvo 102 učesnika iz cijele Bosne i Hercegovine.

5. Poboljšanje organizacione strukture i investiranja u izgradnju kapaciteta

Peto poglavlje je usmjereno na poboljšanje organizacione strukture i investiranja u izgradnju kapaciteta i ono naglašava potrebu za posebnim fokusom na izgradnju kapaciteta u ministarstvima finansija i to, prije svega, u jačanje jedinica koje su odgovorne za budžet i fiskalnu politiku.

Ministarstva finansija usvajaju sistematizacije radnih mjesta i na taj način utvrđuju svoj plan zapošljavanja, a zatim i plan obuka zaposlenih u skladu sa prioritetima i raspoloživim finansijskim sredstvima.

²⁰ Dokument dostupan na:

<http://www.fmf.gov.ba/v2/userfiles/userfiles/file/2017/2017-%20chj/Pravilnik%20o%20provo%C4%91enu%20FUK%2C%20SI%20novine%20FBiH%20broj%206-17.pdf>

²¹ Dokument dostupan na: www.fmf.gov.ba

²² Dokument dostupan na:

<http://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mf/OM/harmonizacija/Pages/default.aspx>

²³Dokument dostupan na:

<http://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mf/OM/harmonizacija/Pages/default.aspx>

Sektor za budžet MFT BiH je sistemski planirao i trenutno raspolaže zadovoljavajućim brojem zaposlenih koji su prošli određeni broj obuka. S obzirom na to da Sektor za budžet ima dovoljan broj kadrova za provođenje reformi, u narednom periodu će se ulagati u jačanje i razvoj personalnih vještina i znanja ovih zaposlenih. U okviru Sektora se usaglašava godišnji plan zapošljavanja i plan obuka za tekuću godinu.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Ministarstvu finansija RS je predviđen i zaposlen dovoljan broj analitičara javnog sektora u Resoru za budžet i javne finansije kao i radnika u ostalim resorima ministarstva. Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta u Federalnom ministarstvu finansija predviđen je veći broj IT stručnjaka od broja uposlenih, dok Direkcija za finansije Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine nema dovoljan broj uposlenih IT stručnjaka.

6. Razvoj javno-privatnog partnerstva

Šesto poglavlje Revidiranog akcionog plana 1 za oblast javnih finansija odnosi se na razvoj javno-privatnog partnerstva. Ekonomski trendovi i međunarodna praksa ukazuju na neophodnost pristupa sistemu razvoja javno-privatnog partnerstva kao jednog od mogućih finansijskih instrumenata koji bi mogao da pospješi ili rastereti javnu potrošnju.²⁴

Model javno-privatna partnerstva predstavlja jedan od finansijskih instrumenata koji rasterećuje javnu potrošnju i privlači nove investicije. Bosna i Hercegovina nema zakon kojim se uređuju pitanja javno-privatnih partnerstava jer se nadležnosti za pružanje javnih usluga i izgradnju javne infrastrukture uglavnom nalaze u nadležnosti entiteta i kantona. U Federaciji BiH ne postoji zakon na federalnom nivou, ali su kantoni prepoznali prednosti javno-privatnih partnerstava i usvojili zakone o javno-privatnim partnerstvima u skladu sa kantonalnim nadležnostima.

U cilju uspostavljanja funkcionalnog sistema, usklađenog sa EU standardima i najboljim evropskim praksama, tokom 2017. godine implementiran je projekat *Javno-privatno partnerstvo (JPP) u BiH* čiji su glavni korisnici bile vlade Federacije BiH, RS i Brčko distrikta BiH. Osnovni cilj ovog projekta je bio razvoj zakonodavnog okvira u oblasti javno-privatnih partnerstava, kao i uspostavljanje funkcionalnog okruženja za javno-privatno partnerstvo kroz obuke i izgradnje kapaciteta kako u javnom tako i u privatnom sektoru. Na bazi analize postojećeg zakonodavstva u ovoj oblasti konstatovano je da je neophodno poboljšati zakonodavni okvir i olakšati procedure za projekte iz oblasti javno-privatnog partnerstva.

²⁴Revidirani akcioni plan 1, strana 46, Ured koordinatora za RJU, Izvor:
<http://rju.parco.gov.ba/wp-content/uploads/2014/02/revidirani-akcioni-plan-1.pdf>

7. Sistem javnih nabavki

Sedmo poglavlje Revidiranog AP1 za oblast javnih finansija odnosi se na razvoj i poboljšanje sistema javnih nabavki.²⁵

Funkcionisanje javnih nabavki treba da bude u skladu sa osnovnim principima jednakog tretmana, nediskriminacije, srazmjernosti i transparentnosti, te da osigurava najefikasnije korištenje javnih sredstava na najbolji mogući način te da koristi moderne tehnike i metode javnih nabavki.

Ugovorni organi i tijela trebaju imati adekvatne kapacitete i praktične smjernice i mehanizme da osiguraju profesionalno upravljanje cjelokupnim ciklusom javne nabavke, što do sada nije bio slučaj.

Oblast javnih nabavki dodatno treba urediti i uskladiti sa propisima o javnim nabavkama (uključujući i javno-privatna partnerstva i koncesije) te da isti budu usklađeni sa *acquis*-em i da obuhvataju dodatne oblasti koje nisu propisane *acquis*-em, također trebaju biti usklađeni sa odgovarajućim propisima u drugim oblastima te se isti propisno provoditi.

8. Povećanje efikasnosti upravljanja javnim dugom

Osmo poglavlje se odnosi na povećanje efikasnosti upravljanja javnim dugom. U okviru ovog poglavlja, potrebno je izraditi adekvatne propise o javnom dugu, zaduživanju i garancijama. Takođe, neophodno je razviti ili nabaviti softver za upravljanje javnim dugom, te obučiti službenike odgovorne za zaduživanje i upravljanje javnim dugom.²⁶

Prema podacima iz Programa ekonomskih reformi BiH od 2018 - 2020. godine, procijenjeno stanje ukupnog javnog duga za 2017. godinu iznosi 11.716,3 miliona KM i za tri indeksna poena je niži u odnosu na stanje duga u 2016. godini. U strukturi ukupnog duga 70,4% ili 8.248,7 miliona KM predstavlja vanjski dug dok 29,6% ili 3.476,6 miliona KM predstavlja unutrašnji dug.

Otplata vanjskog duga u BiH porasla je za 15% u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu, s tim što projekcije pokazuju rast godišnje otplate u ovoj u odnosu na 2017. godinu za 8%.

Konstantan rast dugovanja na svim nivoima vlasti u BiH zahtijeva poseban pristup ovom problemu kroz donošenje strateških dokumenata na planiranju zaduživanja i upravljanja

²⁵Revidirani akcioni plan 1, strana 48, Ured koordinatora za RJU Izvor: <http://rju.parco.gov.ba/wp-content/uploads/2014/02/revidirani-akcioni-plan-1.pdf>

²⁶Revidirani akcioni plan 1, strana 49, Ured koordinatora za RJU, Izvor: <http://rju.parco.gov.ba/wp-content/uploads/2014/02/revidirani-akcioni-plan-1.pdf>

dugom.

U aprilu 2016. godine Vijeće ministara BiH, na prijedlog Ministarstva finansija i trezora, usvojilo je prvi put na državnom nivou Srednjoročnu strategiju upravljanja dugom Bosne i Hercegovine²⁷, čime je BiH ispunila jednu od obaveza iz Akcionog plana Reformske agende za BiH. Strategiju upravljanja dugom²⁸ usvojila su oba entiteta, a koje su dostupne na web stranicama vlada. Strategije, uz prezentaciju strukture duga, sadrže procjenu stanja zaduženosti, te definišu srednjoročne ciljeve upravljanja dugom i smjernice za dostizanje tih ciljeva. Ova strategija obuhvata srednjoročne strategije upravljanja dugom Republike Srpske, Federacije BiH i Brčko distrikta BiH, uključujući i vanjski dug institucija BiH. MFT BiH prilikom novog vanjskog zaduživanja primijenjuje smjernice utvrđene Strategijom.

Ministarstvo finansija i trezora BiH pripremiolo je i objavilo Informaciju o stanju javne zaduženosti BiH na dan 30.6.2017.²⁹ godine i Analizu održivosti javnog duga BiH.³⁰ Na osnovu ovih dokumenata možemo donijeti zaključak da, uzimajući u obzir procijenjene makroekonomske i fiskalne pokazatelje, te procijenjenu dinamiku povlačenja kreditnih sredstava radi finansiranja investicionih projekata, je potrebno uraditi prioritizaciju istih i sredstva usmjeriti na one projekte koji će dovesti do najbržeg privrednog rasta BiH, što bi za pozitivan rezultat imalo i rast stope zapošljavanja.

Kako bi bila osigurana dosljednost s vladinim politikama, strategije upravljanja dugom treba revidirati i ažurirati svake godine u okviru budžetskog procesa, a po potrebi i češće, ukoliko dođe do značajnijih promjena na tržištu. Federacija BiH je objavila ažuriranu Strategiju upravljanja dugom 2017 - 2019. godine u februaru, a RS u julu 2017. godine.

Federacija BiH priprema i na web stranici Federalnog ministarstva finansija je objavila Izvještaj o dugu u 2017. godini³¹, dok RS objavljuje samo godišnje izvještaje o stanju duga

²⁷Ministarstvo finansija i trezora BiH, Srednjoročna strategija upravljanja dugom, april 2017. godine, Izvor: https://www.mft.gov.ba/hrv/images/stories/javni_dug/informacije/Srednjorocna%20strategija%20upravljanja%20dugom%20BiH%20KONACNA%2028%2004%202017.pdf

²⁸Federalno ministarstvo finansija, Strategija upravljanja dugom 2017-2019. godine, Izvor: http://www.fmf.gov.ba/v2/userfiles/userfiles/file/2017/2017_JN/Strategija%20upravljanja%20dugom%20u%20BiH%202017-2019.pdf

²⁹Ministarstvo finansija i trezora BiH, Informacija o stanju javne zaduženosti Bosne i Hercegovine 30.6.2017. godine, Izvor: https://www.mft.gov.ba/bos/images/stories/javni_dug/informacije/INFORMACIJA%2030%2006%202017%20BOS.pdf

³⁰Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine, Analiza održivosti javnog duga BiH, Izvor: https://www.mft.gov.ba/hrv/images/stories/javni_dug/informacije/Analiza%20odrzivosti%20duga%20BiH%20HRV.pdf

³¹ Dokument dostupan na: <http://www.fmf.gov.ba/v2/stranica.php?idstranica=161&idmeni=17>

u RS³² i posljednji je objavljen za 2016. godinu.

³² Dokument dostupan na:

<http://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mf/PPP/ud/Pages/default.aspx#collapsible1>.

PREPORUKE ZA POSTIZANJE CILJEVA REFORME JAVNE UPRAVE U OBLASTI JAVNIH FINANSIJA

S obzirom na to da u 2017. godini nije postignut značajan napredak u upravljanju javnim finansijama u BiH preporuke za unapređenje upravljanja javnim finansijama su:

- ✧ Pratiti zakonske rokove za donošenje i usvajanje GOF-a, napustiti praksu neargumentovanih optimističnih projekcija učešća javnih rashoda u BDP-u ispod 40%, osim u slučaju ako se navedu mjere kojima će se taj cilj ostvariti.
- ✧ Uložiti napore na jačanju upravljanjem dugom kroz jačanje internih procedura, IT-a, te transparentnijeg izvještavanja o duhu i izvještavanja na web stranicama svih vlada. Uložiti napore u pripreme realnijih projekcija koje se dostavljaju Evropskoj komisiji, posebno u projekcijama za zadnje godine posmatranog perioda.
- ✧ Nastaviti unapređivati javne interne finansijske kontrole kroz jačanje kapaciteta za razvoj finansijskog upravljanja i kontrole, jačanje kontrola u cilju osiguranja fiskalne odgovornosti, stvaranje preduslova za razvoj upravljanja usmjerenog na ciljeve i rezultate, unapređenje regulative i metodologije rada interne revizije, povećanje učinka i kvaliteta rada interne revizije, te obučavanje ili zapošljavanje internih revizora kako je predviđeno sistematizacijom radnih mjesta institucije.
- ✧ U oblasti javno-privatnog partnerstva nastaviti aktivnosti na unapređenju postojećeg zakonodavnog okvira u BiH, s obzirom na to da su stvoreni svi neophodni stručno-tehnički preduslovi za to, kroz aktivnosti Projekta o javno-privatnim partnerstvima koji je završen 2017. godine.
- ✧ Osigurati najefikasnije korištenje javnih sredstava na način da se propisi o javnim nabavkama (uključujući i javno-privatna partnerstva i koncesije) usklade sa *acquis-em*, obuhvatiti dodatne oblasti koje nisu propisane *acquis-em* i uskladiti ih sa odgovarajućim propisima u drugim oblastima. Sistem pravnih lijekova uskladiti sa standardima *acquis-a*, koji se odnose na nezavisnost, pravičnost i transparentnost te omogućavaju brzo i kompetentno rješavanje žalbi.³³
- ✧ Usvojiti novi Strateški okvir reformi u upravljanju javnim finansijama u BiH

³³Praćenje reforme javne uprave u BiH: Analiza rezultata u oblasti javnih finansija u 2016. godini, strana 18. Izvor: https://ti-bih.org/wp-content/uploads/2014/03/Monitoring-reforme-javne-uprave-u-BiH_Oblast-javnih-finansija-2017.pdf

IV Aneksi

Listu zakonskih propisa BiH

- Zakon o sistemu indirektnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini (BiH) ("Službeni glasnik BiH" br. 44/03, 52/04, 34/07, 4/08, 49/09 i 32/13);
- Zakon o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda ("Službeni glasnik BiH" br. 55/04, 34/07 i 49/09);
- Zakon o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 61/04, 49/09);
- Zakon o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08);
- Pravilnik o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija Bosne i Hercegovine http://www.mft.gov.ba/hrv/images/stories/pravilnici/Pravilnik_o_racunovodstvuBiH_hrv.pdf;
- Zakon o budžetu Brčko distrikta BiH ("Službene novine Brčko distrikta BiH, br. 34/08);
- Zakon o trezoru Brčko distrikta BiH ("Službene novine Brčko distrikta BiH, br. 03/07; 19/07; 02/08);
- Zakon o računovodstvu i reviziji Brčko distrikta BiH ("Službene novine Brčko distrikta BiH, br. 06/06, 19/07);
- Uredba o budžetskom računovodstvu Brčko distrikta BiH ("Službene novine Brčko distrikta BiH, br. 25/07);
- Pravilnik o budžetskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u Brčko distriktu BiH ("Službene novine Brčko distrikta BiH);
- Odluka o računovodstvenoj politici za budžetske korisnike i Trezor Brčko distrikta BiH ("Službene novine Brčko distrikta BiH);
- Zakon o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 102/13, 9/14, 13/14 i 8/15);
- Zakon o pripadnosti javnih prihoda FBiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 98/15);
- Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH („Službene novine FBiH“, br. 83/09);
- Pravilnik o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 69/14);
- Zakon o trezoru u FBiH („Službene novine FBiH“, br. 58/02, 19/03, 79/07);
- Računovodstvene politike za budžetske korisnike i Trezor Federacije BiH (Službene novine FBiH, br. 9/11);
- Pravilnik o knjigovodstvu budžeta u FBiH;

- Pravilnik o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 69/14, 14/15);
- Pravilnik o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na teritoriji Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 3/11, 6/11, 9/11,18/11,39/11, 64/11 i 87/11, 5/12, 41/12, 69/12, 93/12, 101/12 i 105/12);
- Zakon o fiskalnoj odgovornosti Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 94/15);
- Zakon o budžetskom sistemu Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 121/12, 52/14 i 103/15);
- Zakon o izvršenju Budžeta za fiskalnu godinu RS ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 128/06, 116/12);
- Zakon o računovodstvu i reviziji RS ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 36/09) – prečišćen tekst ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 52/11);
- Odredba o klasifikaciji budžeta, sadržaju računa i korištenju kontnog plana za korisnike javnih prihoda, opštine, gradove i fondove ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 90/10);
- Pravilnik o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za korisnike prihoda Budžeta Republike, opština, gradova i fondova ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 90/10);
- Pravilnik o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike u Republici Srpskoj ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 127/11);
- Zakon o Fiskalnom vijeću u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 63/08);
- Globalni okvir fiskalnog bilansa i politika u BiH 2018 - 2020. <https://mft.gov.ba/bos/images/stories/budzet/gfo/GO%20FBIP%202018%20-%202020%20bos.final.pdf>;
- http://mft.gov.ba/bos/images/stories/budzet/gfo/GO%20BiH%202017-2019_korigovano_230516%20bos%20tb.pdf;
- Pravilnik o godišnjem izvještavanju FUK-a ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 112/17);
- Uputstvo o finansijskom upravljanju i kontroli ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 99/17);
- Pravilnik o provođenju FUK-a ("Službene novine Federacije BiH", br. 6/17);
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima za obavljanje poslova interne revizije u javnom sektoru u FBiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 48/17);
- Odluka o usvajanju standarda interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 93/17);

- Odluka o načinu bodovanja, evidentiranja i izvještavanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji internih revizora u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 56/17).